

FORSKRIFT FOR VERN AV ESPEDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDE I GAUSDAL KOMMUNE, SØR-FRON KOMMUNE OG NORD-FRON KOMMUNE, OPPLAND

Fastsatt ved kongelig resolusjon 11. mars 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 36 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med Espedalen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk verdi, kulturell verdi, opplevelsesverdi, og som er identitetsskapende.

Videre er formålet med vernet å:

- ta vare på et stort, sammenhengende naturområde med et rikt dyre- og planteliv som preger landskapet.
- ta vare på og opprettholde et egenartet og vakkert natur- og kulturlandskap der seterlandskapet med beitebruk, seterbebyggelse og setervoller, kulturminner, samt skog og annen vegetasjon, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- ta vare på biologisk mangfold som preger landskapet, herunder naturtyper som naturbeitemark, slåttemark, bekkekløft og bergvegg, gammel barskog, myr, herunder rikmyr, ferskvann/våtmark, og arter knyttet til disse.
- ta vare på landskapsformer og kvartærgeologiske forekomster.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 2. Geografisk avgrensning

Landskapsvernområdet berører følgende gnr/bnr:

Gausdal kommune: 97/1, 97/8, 100/4, 109/3, 111/1, 235/1, 235/2, 238/1, 241/1

Sør-Fron kommune: 89/16, 166/1, 168/1, 170/1, 172/1, 177/1, 203/6, 204/5, 231/4, 240/7, 248/1, 250/5, 264/6, 264/7, 264/8, 265/4, 265/7, 265/19, 267/8, 267/9 10000/1, Espedalen Bygdealmening

Nord-Fron kommune: 201/1, 201/3, 201/10, 201/52, 201/53, 204/4, 204/20, 207/1, 207/45, 207/52, 208/1, 208/15, 209/1, 209/21, 212/9, 212/27, 212/56, 212/64, 213/1, 213/34, 214/1, 214/19, 214/20, 214/37, 222/7, 222/23, 225/10, 225/23, 232/1, 234/1, 254/1, 256/10, 408/1, 414/1

Landskapsvernområdet dekker et totalareal på ca. 183,4 km².

Grensene for landskapsvernområdet fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:55 000, datert Miljøverndepartementet mars 2011. De nøyaktige grensene for landskapsvernområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gausdal kommune, Sør-Fron kommune, Nord-Fron kommune og hos Fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I landskapsvernområdet må det ikke gjøres tiltak som kan endre det verna landskapet sitt særpreget eller karakter vesentlig. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

1. Landskapet

1.1 Inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreget eller karakter. Med de unntak som følger av forskriften pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, vassdragsregulering, opplag av båter, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, skiløyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) drift og vedlikehold av jordbruksareal på eksisterende setre. Retningslinjer for drift blir fastsatt i forvaltningsplan, jf. § 5.
- b) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk, og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- c) vedlikehold av eksisterende veier i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- d) vedlikehold av eksisterende stier, traseer for skiløyper og hundekjøringsløype, skilt, bruer, klopper, varder og lignende i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- e) drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg og nødvendig istandsetting ved akutt utfall.
- f) oppgradering/fornyelse av kraftanlegg og kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.
- g) hensetting/parkering av campingvogner og bobiler på areal som er spesielt avsatt til formålet i forvaltningsplan, jf. § 5.
- h) opplag av båter i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- i) oppsetting av saltstein og lignende i forbindelse med beiting.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging og utvidelse av bygninger.
- b) oppføring av utedo/vedskjul.
- c) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) oppføring av nye bygninger i forbindelse med etablering av overnattingstilbud ved Bødalsnysetra.
- e) oppføring av nye bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for jordbruksformål, herunder gjerding og oppsetting av sankekveer utenfor setervoller og dyrka mark.
- f) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- g) gjenopptakelse av jordbruksdrift, inkludert seterdrift på nedlagte setervoller.

- h) oppdyrking/beitekulturering av nye areal og utvisning av nye setrer der det er nødvendig i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- i) nødvendig forlengelse av veg/kjørespor ved etablering av kjøreadkomst til nye setre og oppdyrking/beitekulturering av nye areal.
- j) riving av seteranlegg.
- k) nødvendig omlegging og opprusting av eksisterende veier for jord- og skogbruksformål i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- l) tilrettelegging for vinterveier eller barmarkstransport i forbindelse med avvirking av skog etter pkt. 2.4 og 2.5, i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- m) bygging av bruer og legging av klopper.
- n) bygging av enkle gapahuker.
- o) oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- p) oppsetting av skilt og opparbeiding og merking av nye stier, skiløyper og hundekjøringsløyper.
- q) oppgradering/fornyelse av energi- og kraftanlegg som ikke faller inn under § 3 pkt. 1.2 f).
- r) uttak av løsmasser til veivedlikehold og jordbruksformål fra områder som er spesielt avsatt til formålet i forvaltningsplan, jf. § 5.
- s) legging av jordkabel for framføring av strøm i forbindelse med jordbruk i verneområdet.
- t) etablering av mikrokraftverk i forbindelse med jordbruk i verneområdet.
- u) boring etter vann.
- v) vedlikehold av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5
- w) riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- x) nødvendige tiltak i forbindelse med artsforvaltning.
- y) prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet.
- z) terskelbygging og andre elveløpsjusteringer av Vinstra elv.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal og tradisjonell byggeskikk og tilpasses landskapet.

2. Plantelivet

2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Innføring av nye plantearter er forbudt. For dyrka mark gjelder forbudet mot innføring av nye plantearter bare plantearter som gjennom spredning kan redusere verneområdets verdi.

2.2 Bestemmelsen i pkt. 2.1 er ikke til hinder for:

- a) beiting.
- b) skånsom bruk av trevirke til bålbrenning.
- c) plukking av vanlige planter til eget bruk.
- d) sankning av bær og matsopp.

2.3 Hogst av ved og rydding av kratt

Hogst av ved og rydding av kratt er tillatt i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplan, jf. § 5. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.

2.4 Skogsdrift

Skogsdrift kan skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten. En plan skal normalt bygge på følgende retningslinjer:

- lukkede hogstformer skal benyttes
- områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares
- bekkedaler, urskogslommer, koller og tiurleiker skal bevares
- arealer med fuktskog skal ikke hogges
- etablering av ny skog skal fortrinnsvis skje ved naturlig foryngelse
- ved behov kan suppleringsplanting av stedeagne treslag benyttes
- særmerkede, dekorative og døde trær som er med på å prege landskapet skal ikke hogges

3. Dyrelivet

Vernet er ikke til hinder for:

- a) jakt, fiske og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- b) utsetting av fisk fra lokale fiskestammer i samsvar med gjeldende lovverk.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes dersom det kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.

4.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

5. Ferdsl

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Sykling, organisert bruk av hest, organisert kjøring med hundespenn og jakthundtrening

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier. Videre er slik ferdsel tillatt på traseer og i områder som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplan, jf. § 5. Bruk av hest til kløving og gjeting er tillatt.

Organisert kjøring med hundespenn og jakthundtrening er tillatt til tider og på veger, traseer og i område som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplan, jf. § 5.

5.3 Regulering av ferdsel

Organisert ferdsel og ferdselsformer, som ikke skjer til fots, må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom ferdselen kan skade naturmiljøet.

Nærmere retningslinjer fastsettes i forvaltningsplan, jf. § 5.

5.4 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og skiløyper.

5.5 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og

oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken, er forbudt.

6.2 Bestemmelsen i punkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsel ved militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- b) motorferdsel på innmark og setervoller i forbindelse med drift og vedlikehold av jordbruksareal.
- c) motorferdsel på veier slik disse er definert i forvaltningsplan, jf. § 5.
- d) bruk av lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt elg og hjort i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- e) nødvendig bruk av snøskuter i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineier eller reindrifansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- f) motorferdsel i samsvar med plan for skogsdrift som er godkjent etter pkt 2.5. Ved slik transport skal det legges vekt på å unngå terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelse av dyrelivet.
- g) motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftlinjer og kraftanlegg. Det skal i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- h) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe Kjøretøy som benyttes skal være skånsom mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- i) Forsvarets nødvendige lavflyging.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt. 6.2 a).
- b) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark utenfor setervoller og dyrka mark i forbindelse med husdyrhold, herunder for oppsetting av nye gjerder og sankekveer og for utkjøring av saltsteiner i regi av beitelag.
- c) motorferdsel på barmark i forbindelse med vedlikehold og oppsetting av nye gjerder og sankekveer.
- d) motorferdsel på barmark langs kjørespor i forbindelse med jordbruksnæring, og vedlikehold av kjørespor i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- e) motorferdsel i forbindelse med vedhogst og rydding av kratt etter pkt. 2.4.
- f) motorferdsel på barmark i forbindelse med tilrettelegging for transport av skogsvirke på vinterveier eller barmarkstransport etter pkt 1.3.1).
- g) bruk av muskegg som ikke setter varige spor i terrenget, luftfartøy, motorbåt eller traktor langs eksisterende kjørespor for uttransport av felt elg og hjort i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- h) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av ved, varer og utstyr til buer, hytter og setrer i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- i) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark mellom Synstgardseter og Liomseter og mellom Slangen og Storhøliseter, eller luftfartøy til Liomseter og Storhøliseter for transport av varer, gjesters bagasje og personell i forbindelse med drift av betjent turisthytte, i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.

- j) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
- k) motorferdsel på snødekt mark eller langs eksisterende traktorveg o.l fortransport av varig bevegelseshemmede til egen hytte/bu i samsvar med forvaltningsplan.
- l) bruk av snøskuter eller luftfartøy for transport av båt.
- m) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med merking og preparering av skiløyper og hundekjøringsløyper etter 1.2 d) og 1.3 p).
- n) bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift.
- o) bruk av snøskuter og flyging lavere enn 300 meter over bakken i forbindelse med beitedyrleting og dyretellinger.
- p) motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftanlegg etter pkt. 1.2 e) og f), og 1.3 q).
- q) bruk av beltekjøretøy på snødekt mark, motorbåt eller luftfartøy i forbindelse med fiskekultivering og kalking av vann og elver.
- r) motorferdsel i forbindelse med tiltak som er nødvendige for artsforvaltning i samsvar med pkt. 1.3 x).
- s) motorferdsel i forbindelse med legging av jordkabel for framføring av strøm og etablering av mikrokraftverk.
- t) motorferdsel i forbindelse med boring etter vann.
- u) bruk av snøskuter for snømåling i forbindelse med drift av eksisterende kraftanlegg i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- v) motorferdsel i forbindelse med terskelbygging og andre elveløpsjusteringer av Vinstra elv.
- w) Motorferdsel i forbindelse med prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter, jf § 3 pkt 1.3.y

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Reglene i pkt. 7.1 er ikke til hinder for:

- a) bruk av husdyrgjødsel, kunstgjødsel, kalk og sprøytemidler på dyrka mark i samsvar med forvaltningsplan, jf. § 5.
- b) kalking av vann og vassdrag i samsvar med gjeldende lovverk.

7.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) bruk av plantevernmidler for stubbebehandling ved rydding av setervoller.
- b) bruk av salt o.l. på eksisterende veier.
- c) bruk av sand o.l. til snøsmelting.

7.4 Støy

Unødvendig støy skal unngås.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Et utkast til forvaltningsplan skal etter planen foreligge senest 1. mars 2012. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet.

§ 7. Forvaltningmyndighet

Miljøverndepartementet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av landskapsvernområdet.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.